

«დროების» რედაქცია — სიმონსონის ქუჩაზე, ნაწარმის სახლში, 1-ლი კლასიკური გიმნაზიის უკან.
 ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში რედაქციაშივე, ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Вл. Тифлисъ, въ редакцію «Дროба»
 ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით—8 მ., 50 კ.; 10 თვით—8 მ.; 9 თვით—7 მ., 50 კ.; 8 თვით—7 მან.; 7 თვით—6 მ.; 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ., 50 კ.; 4 თვ.—4 მ.; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

დროება

გამოდის ყოველ დღე ორგაბათს გარდა.

ფასი განცხადებისა: სტრუქტურა რედაქციაში განცხადება მიიღება ქართულს, რუსულს და სხვა ენებშიც.
 თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს. დაუბეჭდელი წერილებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს ავტორს.
 ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკა

არსაქუნის თეატრი
 ხუთ შაბათისთვის დანიშნული კონცერტი გადიდდა.

დღეისთვის
 აპრილის ხეთმეტისთვის.

სხვათა შორის ამ საღამოზედ თბილისში **ზირკულად** წაიკითხავს ბ. მიქელაძე

გურულს სცენებს.
სსოველი სურათები
 რომლისთვისაც მომზადებულია ახალი დეკორაცია და ახალი ტანისამოსი. (2-2)

არსაქუნის თეატრი
 სამშაბათს, 17 აპრილს 1884 წელს, საღამოს 8 1/2 საათზე გაიმართება დიდი და საგანგებო მაგია-სპირიტული წარმოდგენა

გამოჩენილის პრესტიდიგიტატორის და პროფესორის **ლეონ კეპენელისა.**

საეჭვქო ახალი პროგრამა **სამ განყოფილად:**

პირველად სრულიად **ახალი რამე,** სპირიტული საუბარი უსულო საგანთა, კითხვა-მიგება, ახალი სონამბულიზმი, სამედიუმო სენსები ვეტაფოქსისამებრ, რომელიც გამოჩენილი ამერიკელი სპირიტი-ქალია.

ბილეთები წინ-და-წინვე შეუძლიანთ აიღონ კვირა დღეს თეატრის კასაში. **დწერილებით აჭაშებში. (1-1)**

«დროების» ჟელტონი, 15 პრილი.

ძველი და ახალი ოჯახი.

ახლა იშვიათად შეხვდები ერთად მოსიერე მამა-შვილს და დედა-შვილს, მაგრამ, როცა კი შეხვედრიერ, გამკვირვებია: მამას ეაყი აღარა ჰგავს და დედას ქალი. მამა ძველებურად ყურთ-მაჯგებ-გადგდებული გვერდზედ ქუდ-დახურული, უღვაშებ-გაწკილი და ყელ-მოღერებული დარბაზურად შიბიჯებს; შვილი კი ევროპული ქერქით მოსილი და ცივილიზაციის კლანქ-ნაკრავი უზამსად ეტორღიარება თავის აზიელს მამას. მართლდაღიან, მაგრამ მათ შორის სპირიტუალის მეტი არა დარჩენილა რა. პი გერ მოლის დედა და მისი 16, ან 15 წლის გასათხოვარი ქალი; მათ შორის ერთი იოტის ოდენა მსგავსება აღრ იპოვება. დედა ჩინტა-კობით, კაყიით, თავსაფარით და გულ-ამოჭრილი კაბით არის შორთული; მის ქაღს კი აუთრევი ექვსი ალაბი კული წამოუღ-

ისტორიული ჟურნალი, თუ პრეზული საისტორიო მასალებისა?
 თბილისი, 15 აპრილი.

«ძიდეე ახალი საზოგადოება, ახალი საწერო ფული, ახალი საზოგადო კრება,—ღმერთო ჩემო, რით ვერ მოგწყინდათ ამდენი ჩხირ-კედელაობა!»—იტყვის გულ-მოსული მკითხველი. იქნება ჩვენც ესევე გვეთქვა, საისტორიო საზოგადოებას რომ აუარებელი წევრები დასჭირებოდა და თავის საქმის შესასრულებლად დიდი შრომა და ღვაწლი, მაგრამ შეიძლება ისე მოხდეს, რომ არაფის დიდი მსხვერპლი არ მოუწდეს და საქმე კი შეძლებისამებრ გაკეთდეს.

ჩვენის აზრით, უპირველესი საგანი საზოგადოებისა უნდა იყოს საისტორიო მასალების გამოცემა. წელიწადში რომ ექვსი წიგნი გამოიცეს ამ გვარი მასალებისა, ესეც კარგი განძი იქნება და ჯეროვანს სამსახურს გაუწევს მომავალს ისტორიკოსებს. მართა გუჯრების დაბეჭდვა საქართველოს უწინდელს ცხოვრებას თვალწინ გადუშლის მათ და გააცნობს იმ გვარ გარემოებათა, ურომლოთაც ნამდვილი ისტორიის შედგენა ყოველად შეუძლებელია. მართალია, ამ გუჯრებიდამ ამონაკრეფი ცნობები დაიბეჭდა რუსულად, მაგრამ ჩვენ საბუთი გვაქვს წარმოსთქვათ, რომ ბევრი ადგილი დედნისა ვერ არის რიგიანად გაგებული და შეცდომით გადმოცემულია.

მსრედ, მომავალი გამოცემა უნდა იყოს უმთავრესად კრებული საისტორიო მასალებისა და ხან-დის-ხან დაი-

გამს თავზე ფრთოსანთ ბოლოს ნაგლეჯებით მოსილი თაბახ-გვარი შლუპა, მოუღიავებია გულ-მკერდი, მოუღვამს უკანა ტანზე კურტან-გვარი ბალიში, მოქინჩულა ისე, ვითომც ჰაერს ებძვისო და ნაგეშივით აცა-ბაცას იხედება სასიძოს სათვალთვალოდ. დედა **სინდისს** გეფიცება, ქალი ჩესტნი **სლაგოს.** ეს წერილმანი განსხვავება მამა-შვილთა და დედა-შვილთა შორის. მათში უფრო შესამჩნევს განსხვავებას ვპოვებობთ, მაგრამ ჯერ ამას თავი დაეანებოთ და მივუბრუნდეთ იმ ჭაქტორს, რომლის ცვლილებამაც ძველსა და ახალს შუა ამართა ამ გვარი კედელი. ამ ჭაქტორად მე ოჯახი მიმჩნია. მაშ მოდი, მკითხველო, გადავფლოთ თვალი ძველსა და ახალს ოჯახს; ნუტა, როგორი ყოფილა ძველს დროში და როგორ მოწყობილა იგი ახლა. ჯერ მოქალაქეთა და მაღალი წოდების ეზოში შევიხედოთ და მერე იმ ოჯახებზედაც ვისაუბროთ, რომელთა კარის ღირებზე ჯერ ფეხი ან გადაუდგამს ორ-ზარ ცივილიზაციას.

ბეჭდოს სახელმძღვანელო წერილებიც, თუ უკანასკნელი ნამდვილ საბუთებზედ იქნებიან დაფუძნებულნი და არა ავტორის ოცნებაზედ.

ამ გვარს კრებულს დიდი ხარჯი არ დასჭირდება. სულ ოთხმოცი, ან ასი თუმანი წელიწადში საკმარისია გამოცემისათვის და ამ ფულის მოგროვება შესაძლებელია საწერო ფულით, თუ კი წევრებს წევრობის ღირსებაც მიეცემათ და კრებულის გაგზავნებათ.

კრებულის გამოცემის გარდა, სხვანებულ საზოგადოებას ის მნიშვნელობაც ექმნება, რომ ერთად მოუყარის თავს იმ პირთა, რომელთაც სულითა და გულით სწადიანთ ჩვენის ისტორიის შესწავლა, მაგრამ განმარტოებისა, განცალკევების გამო ვერ მოუხერხებიათ. ამას გარდა, რაკი ამ გვარი საზოგადოება იქნება დაფუძნებული, ბევრი ისტორიის მოყვარენი მიაქცევენ ყურადღებას სხვადასხვა ისტორიულ ნაშთებს, რომელთაც ეხლა შეუნიშვნელად ჩაუვლიან ხოლმე გვერდზე. ბევრი ისტორიული წარწერები, რომელთაც დროთა უწყალო ხელი კვალის-დაუტოვებლად შლის ეკლესიისა და ციხეების კედლებიდან, გადავლენ ქალაქზე და კვალ-ამოუშლელად მოექცევიან კრებულის ფურცლებზე.

მრთის სიტყვით, რა მხრითაც უნდა შეხედოთ ამ გვარ საისტორიო საზოგადოების და კრებულის დაფუძნებას, შევამჩნევთ, რომ მას დიდი ნაყოფის მოტანა შეუძლიან, თუ კი დამფუძნებელნი შეძლებისამებრ მო-

ახლანდელს დროში ოჯახი თანდათან ვიწროვდება და წვრილმანდება. ძველად ოჯახს შეადგენდენ არა მხოლოდ ერთი დედ-მამის შვილნი, სისხლით მონათესავენი, არამედ ოჯახის უფროსის ყველა ქვეწვეროდანი. მონანი და მოსამსახურენიც ოჯახის შვილად ითვლებოდენ. თუმცა-ღა ხშირად მათ თავიანთი ჯალაბი არა ჰყავდათ, მაგრამ მტკიცე კავშირით იყვნენ შეერთებულნი ამ ოჯახთან, რომელსაც ემსახურებოდენ. ადრე სოფლებში და თვით ქალაქებშიც მოსამსახურის გამოცემა იშვიათად მოხდებოდა ხოლმე; იგი თავის სიცოცხლეში ერთსა და იმავე მებატონეს, ალას, ემსახურებოდა, შეეჩეოდა მას, როგორც მონათესავეს, მასთან სჭამდა და სევამდა, მასთან ლოცულობდა, შეიგნებდა ოჯახის საერთო ინტერესს და მიმართულებას. ამ გვარს დამოკიდებულებას კიდევ ვხედავთ ჩვენი ქვეყნის მივარდნილ კუთხეებში, სადაც ახალი დროის მობერილს სუნს ჯერ ვერ მიუტანებია. ხელოსანთა და

აწყობენ საქმეს და გახვიადებას არ გამოუდგებიან. მაგრამ უმთავრესი ღვაწლი ამ საზოგადოებისა ის იქნება, რომ ჩვენს, ესრედ-წოდებულთ, მისტორიით მოუსპობს სურვილს—ოცნებით იკვებებოდენ და ოცნებითა ჰკვებონ მკითხველი საზოგადოება და შეაჩევეს მათ ისტორიულად ფიქრს, მეცნიერულს აზროვნებას.

შინაური ძროხისა

მკითხველებმა იციან, რომ ხელმწიფე იპერატორმა ინება და გაანთავისუფლა ჩვენი თავად-აზნაურობა პრიკაზის ნახევარ ვალისაგან. ამ საგნის შესახებ «ძავკაში» დაბეჭდილია წერილი ფინანსთა მინისტრისა მთავარ-მმართველისადმი, რომელშიაც დამტკიცებულია შემოხსენებული აზრები და მიმატებულია აგრეთვე, რომ ნახევარი ვალი მოვალეთ უნდა გადაიხადონ ოც-და-ჩვიდმეტი წლის განმავლობაში, 16 მარტიდან 1884 წ. და წელიწადში აძლიონ ექვსი პროცენტი, რომლიდამაც ერთი პროცენტი თავნთი გაიბარება.

ამას გარდა, ეს ვალი არ ეპატიებათ იმ პირთა, რომელთაც პრიკაზში დაგირავებული მამულები ვაჭრობაში (торгъ) უყენიანთ.

ალექსანდრეს სამასწავლებლო ინსტიტუტის მოწაფეებმა გამართეს პარასკევს არტისტიული საღამო, რომელზედაც ჩინებულად ასრულეს ზოგიერთა მუსიკალური პიესები და წაიკითხეს საუკეთესო მწერლების

შეგირდთა შორისაც ამ გვარივე დამოკიდებულება იყო.

მხლა კი ეს დამოკიდებულება სრულიად შეიცვალა მოსამსახურე ქალი და კაცი დღიურ მოჯამაგირედ შეიქმნა. წელიწადზე და თვეზე მეტს აღარ დადგება ალასთან და თუ დადგა, ხელახალი პირობის წერილი უნდა შეუკრან ერთმანეთს. აღის ჯალაბობასთან მას არავითარი კავშირი არა აქვს, პირიქით მათი მუდმივი უკმოყოფილება ცხადად ამტკიცებს მათ შორის წიწვა-გლეჯის დამოკიდებულებას. მერ ნახევ ისეთს ალას, რომელიც თავის მოჯამაგირეს არ უჩიოდეს, ევრსად იპოვნი ისეთს მოჯამაგირეს, რომელიც თავის ალის კმაყოფილი იყოს.

ადრე თვით ოჯახი შეიცავდა ყველა სისხლით მონათესავეს: მეშვიდე დეგამდის ნათესაობა ქარწინებას უშლიდა. ახლანდელი გლეხიც კი მტკიცედ ასრულებას მეშვიდე დემის ნათესაობას. ნათელ-მირნობა უფრო შორს მიდიოდა და ერთ მეგვართა შორის ქარწინება გვარ-გატეხილო-

თხზულებანი. მაყურებელნი ძალიან კმაყოფილნი დარჩნენ.

სილნალის მაზრიდამ გეოტო- ბინებენ, რომ ერთს ვაჟ-ბატონს, რომელსაც მუშტიც შესწევს და ჩა- ფრების მათრახებიც, უწყალოდ დაუ- ლახავს სამი ჯიმითელი გლეხი: ზა- ქარაა შიშნიაშვილი, ბიო პარწკა- შვილი და ნიკოლოზ მთვარელის- ბიჭი. პირველს ამბობენ არზა მი- ურთმეფია გუბერნატორისათვის ხსე- ნებული მონღლის უმზგავსი საქციე- ლის გამო.

«დროების» კორესპონდენციები.

სოხუმი 1 აპრილს. „Сытый го- лодного не разумеет,“ ამბობენ რუსები, ეს სწავლა ზედ-გამოტრიალია ახლანდელ ხალხზე. საცა გნებავს, დაუ- კვირდი, თუ მიძღვრს მშობრივ ახსოვს; ისევე მშობრს უფრო ახსოვს მშობრივ. სოხუმში, გაჭირებულმა სოხუმმა, და- გვიტყვიან მშობრის გულშემატკივრობა. აი, მაგ. ამ დღეებში ერთ აჭარ მასწავ- ლებულს ხარკოვის ერთი ქართული სტუდენტისაგან მოუვიდა შემდეგი ტე- ლეგრამა: „მშინ, მიშველე რამე, თუ შეიძლება“. ამ სიტყვების გამგონი, ქვის გულის ზატრანი უნდა იყოს, რომ მშობრს არ თანაუგრძნოს. ჩვენს მასწავ- ლებულს, უნდა მოგახსენოთ, თვითონ ისე შემძლე არ იყო, რომ თვალსაჩინო შემწეობა აღმოეჩინა ღარიბის სტუდენ- ტისათვის. იფიქრა, იფიქრა და ბოლოს სთქვა: მადო, ხელის-მოწერას გაემარ- თავ, აქნებ რამე უშველო საწვავს მოსწავ- ლესა; მაგრამ ხელის-მოწერა ერთი- გვიანდობდა, მეორე-იძენიც ვერაფერი შეგროვებოდა. ბოლოს ერთმა ქართ- ვულმა ოქციკრმა უთხრა მასწავლებელს: მადო, ერთი ლიტერატურული საღამო გაემართოთ რუსულ და ქართულ ენებზე, ამ ღარიბის სასარგებლოთა. ამ სიტყვებზე მასწავლებელიც დათანხმა. ამ დღესვე

შეატრეს მსურველები და შეუდგენ მზადებას. მეორე დღეს სტენის მოყვა- რთა ნება-რთვის ასახლებათ მასწავლებ- ლი გაგზავნეს ბატ. გედენსკისთან. მას- წავლებულს ყოველივე გარემოება დაწვლი- ლებით მოესხებინა და ბატ. გედენსკის ამოელა მასწავლებლისათვის შემდეგის სიტყვებით: „აი ეს ფული გაგზავნე იმ სტუდენტს, თორემ მშობრს გაცხ- ჩენი უფრება არ შეუძლიან და ლი- ტერატურულმა საღამომ თუ რამე შემოა- ტანოს, ისევე დამბრუნეთ ჩემი ფულიოა.“ საღამოს გამართვაში მიიღეს დიდი მონაწილეობა ბ.ბ. ციმბერძინმა, კვაკა- სკიმ, დაღმა თავისი მეუღლით, წერე- თელმა, გამრეველმა, გალიცინსკიმ და ჟუღელმა. ამით გარდა, მთელმა სოხუ- მის მცხოვრებელმა ხალხმაც თანაგრძ- ნობა გამოუჩინა საღამოს. აჭარის სკო- ლის დიდი ზალა სავსე იყო ხალხით. კითხვა დაიწყო საღამოს რვა საათზე შემდეგის რიგით: პირველად რუსულად კითხულობდნენ, ამას მოსდევდა ქართუ- ლი კითხვა და ქართულს—ჭიანჭურიან სიმ- ლერა.

ქართულად წაიკითხეს; ორი თავი გაცა-ადამიანდამ, პოემა „მეფე დიმი- ტრი თავ-დადებული“ ჭავჭავაძისა, „უბედური“ პოემა ჭავჭავაძისა და ორიოდვე წერილი ლექსი.

საღამო იყო ცხიკული და მზარული, შემოსავალიც რიგისანი შემოვიდა. სულ, როგორც საღამოდამ, ისე ვახშიდამ, შემოვიდა 117 მანეთი და 90 კაპ. აქედამ დაისარჯა ვახშიმის გამართვისა- თვის ოცი მანეთი და 86 კაპ. მუსი- კისათვის ექვსი მანეთი და წვრილანი ხარჯი ექვსი მანეთი და 45 კაპ. წმინ- და შემოსავალი დაწინა 84 მან. 51 კაპ.

რამდენიმე ამ ფულიდამ ადრევე გაუ- გზავნა იმ ზირს, ვის სასარგებლოდაც იყო გამართული საღამო, ხოლო დანა- რჩენი ფული თვე-და-თვე გაგზავნება ოცდამანეთობით.

სოხუმში, როგორც მოგახსენებთ, თვითონაც ძლიერ გაჭირვებაში ჩავარდ-

ბად მიჩნდათ. ახლა კი შორეულ მონათესავეთა შორის არავითარი კავ- შირი აღარ არის; ისინი სრულიად ჰკარგვენ ერთმანეთს და იფიქრებენ იმ დამოკიდებულებას, რომელიც მათ ერთ კერასთან აჯგუფებდა. ახლა მხო- ლოდ ძმანი და დანი, მშობლები და მათი შვილები შეადგენენ ერთს ოჯახს მცირე წლოვანთა დასაკოვანებლის, მერმე კი მშობელთა სახლი ცალიერ- დება. ზოგი მათგანი საკუთარს ჯა- ლაობას ეკიდება, ზოგი უცხოლოდ და უქმროდ ატარებს დროს. პერძო წარმოებათა გაფართოებამ, მისელა- მოსვლის სიადვილემ, ჩქარმა მოძ- რაობამ დედა-მწის ერთი კუთხიდან მეორეზე, ინდივიდუალის განვითარებამ და თვით-მაყოფილობის სურვილმა დაამხო ის ოჯახი, რომელსაც თეო- ცრემლიანად მოიგონებენ ხოლმე არ- ხეოჭილები (ძველთა მოყვარენი). ახ- ლანდელს დროში საცაა ხელიდგან გამოგვეცლება ის ჩვეულება, რომლის მეორებითაც მოხუცი მამა თავის შვილ- თან და შვილის-შვილთან დაასრუ-

ლებდა უკანასკნელს დღეს და შვი- ლის კალთაზე იტყუადა «აწ განტე- ვეს.»

ძველებური ოჯახი სცხოვრებდა პა- ტრიარხულად, ოჯახის მეფურისის დესპოტურს ქვეშევრდომობაში; ეს ოჯახის უფროსი იყო ყველა ოჯახის შვილთა მბძანებელი მოძღვარი და მათს მაგიერ პასუხის მიმცემი მეფისა და კანონის წინაშე. ახლა კი მამის უფლება ფრთა-შეკეცილია. სახელ- მწიფომ და საზოგადოებამ მამას შვილ- ზედ მხოლოდ მზრუნველობა დაუთმო. ჩხილი და ახალგაზრდა დედ-მამის სა- კუთრებას აღარ შეადგენენ და წა- მოზრდილი ჭაბუკი ისეთივე მოქალა- ქეა, როგორც მისი მამა. ძველი სა- ზოგადების ერთეული ოჯახი იყო, ახლანდელისა—კერძო პირი ინდივი- დუალია. საოჯახო ექმკვიდრეობითი წესი შეიცვალა. სამეფოობის თა- ნასწორად იმკვიდრებენ ოჯახის ყვე- ლა წევრნი. მონათესავეთა ერთმანე- თისათვის გამოსარჩილებ და პასუხის- გება შეუძლებელი ხდეს; მამის ძვე-

ნილი, მაგრამ მშობრის და გაჭირებუ- ლის ხელის-შეწეობა ამან უფრო იცის სხვა ზოგიერთ მდიდარ ქალაქებზე

თუ კი მტრისაგან ახსრებული სო- ხუმში არ იზოგავს თავს და შემწეობას აძლევს ჩვენს მშობრს მოსწავლეთ, ნუთუ სხვა ქალაქები უფროთი უფროსადე თავის მუცლის გარდა სხვას არავის მიაწოდებენ ლუკმას. რა უზუსტო იმ ქალა- ქებს, რომელნიც რიცხვითაც და სიმდი- დრითაც ბევრით მაღლა დგანან სოხუ- მელებზე, რომ წელიწადში ორი ან სამი საღამო, ან სხვაგვარი გამართონ და რომელიმე უნივერსიტეტის სამმართვე- ლოს გარდასცენ ღარიბ მოსწავლეთ დასარგებლოდ. აქედამ ორ გვარ სასარ- გებლო საქმეს ჩაიდინენ. ერთი—თავის სულსა და გულს დასამოყვებენ და მეო- რე—ღარიბს ხელს მოუშობენ და სწავ- ლის სახსარს გაუჩვენენ.

ვიმედოვნებთ, რომ სოხუმელების მა- გალითისათვის სხვებსაც წაუბოძოს.

სოხუმი. გადამწერი

სოფ. ახალ-ქალაქი. მუშეცა კამე- რალიის აღწერით სოფ. ახალ-ქალაქს შეადგენს ორას ორმოცი კომლი, ნამდვილად კი არის ოთხასამდე კომ- ლი. სამ წილს მცხოვრებლებსაც შეად- გენენ სომხები და ორს ქართველები. სომხებში მხოლოდ ოციოდე შემძ- ლე პირია, რომელნიც ვაჭრობენ. დანარჩენნი მცხოვრებნი ძალიან გა- ჭირებულ და შევიწროებულ მდგო- მარებაში არიან, რადგანაც მამუ- ლის გადასახადი მძიმეა: თუ არ მე- სამედლად, ვერ იშოვნის კ სი სხნაე- სათვის და სახნაფი მამულები ცოტაც არის.

რომ შეგვემსუბუქებინა როგორმე მცხოვრებთათვის ეს ცუდი მდგომა- რეობა, გადავწყვიტეთ რომელიმე სა- განი ვაჭრობით მიგვეცა კერძო პირ- თათვის, დაესწერეთ სოფლის განჩი- ნება, მოაწერა ხალხმა ხელი, გარდა

ლებური უფლება, რომლის მეორებითაც მას შეეძლო სურვილისა-მებრ თვისისა შვილები ოჯახიდან გაეძე- ვებინა, მკაცრად დაესაჯა, უნებლიედ დაექარწინებინა და გაეთხოვებინა, მემკვიდრეობა აეხადა—დიად, ამ ძვე- ლებურს უფლებას დღეს უარს ჰყო- ფენ კანონი და საზოგადოების აზ- რი. შრმათა გაწრთენა და განვითარ- რება, რომელიც დაახსიათებს მათს რწმენას და გონებას, აღარ ეკუთვნის ოჯახს, როგორც ძველ დროში, რო- ცა ყმაწვილი აკენილამ მოკიდებული საფლავში ჩასვენებამდის იკვებებოდა მამა-პაპური რუტინით. ეს რუტინა ერთი მეორეზე საშვილის-შვილოდ გა- დადიოდა და ძველს ახალთან მაგა- რის ჯაჭვით აკავშირებდა. ძველად შვილებსა ზრდიდენ ოჯახებში. მას- წავლებელი მოსწავლის ოჯახში მი- დიოდა და არა მოსწავლე მასწავლე- ბელთან.

ახლა ორივე სქესის ახალგაზრობა სწავლა-განათლებას საზოგადო სას- წავლებელში იძენს. შოველი მშობე-

ვაჭრობისა. შევეცდით მშობრის განსაჯა- ოცდა-ექვს თუმნად, კუბოს კეთება ოცდა-თექვსმეტ თუმნად და სამს მა- ნეთად, სოფლის სასწორი რვა თუმ- ნად და ოთხ მანეთად. შევლა ეს იჯა- რები აიღეს ახალ-ქალაქელებმა, ხო- ლო იმ პირობებით, რომ სხვა ვაჭ- რებს ნება აღარა ჰქონდეთ შემოხსე- ნებული საგნებით ვაჭრობისა. მაგ- რამ ვაჭრები გაიძახიან, ჩვენ ვერაფერ დაგვიშლის ვერც ნათის გაყიდვასა და ვერც კუბოს კეთებასაო, რადგა- ნაც გილდი გვაქვს აღებულიო. მს განჩინებანი წარედგინეთ მზრის უფ- როსთან და ეწახოთ, რა იქნება შე- დეგი ჩვენის თხოვნისა.

ახალ-ქალაქის საზოგადოებას აქვს საკუთარი ადგილი, სახელდობრ ცინე- ამ ცინეში არის გამართული სკოლა სოფლისა, კანცელთარია, მალაზია და სხვა შენობანი. სკოლასა აქვს ორა- სამდე ოთხ-კუთხი საყენი ეზო; თუ რომ ეს ეზო ჩამოერთვა სკოლას, რაღა სკოლა იქნება; სკოლა კი არა სწორედ ააყრობილეს დაემზავსება ბავშვებისათვის, და ამ სკოლის ეზოში სომხებმა განჩინებეს სობოროს გამარ- თვა. ამბობენ, თუ ეკლესია აშენდა სკო- ლის ეზოში, მამინ სკოლა უნდა დაიკე- ტოსო. ამ სკოლის აშენებაში, გარდა ახალ-ქალაქელებისა, მონაწილეობა მიიღეს სოფლებმა: ახალ-ციხემ, ნოს- ტემ, მრთაწმინდამ, რომლის მცხოვ- რებნიც ძალიან შეაფიქრიანა ამ ამ- ბაემა.

სოფელმა ახალ-ქალაქმა ერთხმად გამოაცხადა პოლიციის ჩინოვნიკთან, დამიან დავრიშოვთან, რომ ჩვენი მო- სამართლე შირალოვი არ გვინდაო, რადგანაც ხალხსა ქსნაგრაფო; მოსა- მართლე კი არა, სწორედ ბატონი არის ჩვენიო, უჩოხოდ არ გვიშვებს ხოლმე კანცელიარაში, არ გვალა- პარაკებს ჩვენ საქმეზედა და, როგორ- ცა სურს, ისე სწყეიტამს ჩვენს საქ- მეებსაო. ჩინოვნიკმა დავრიშოვმა თა- ვისივე თანადასწრებით ხელი მოაწე-

ლი გაფაცოცებული მოელის იმ დროს, როცა თავიდან მოიშორებს თვის ძესა და ასულს და ჩააბარებს მათ ვილაც უცნობ მასწავლებელს, რომელსაც მისს ოჯახთან ისეთი კავშირი და და- მოკიდებულება აქვს, როგორც მე და შენ, მიკთხეველო, ჩინეთის მეფეს- თან. სივლიზაციის კლანჭ-ნაკრავთ დედა არამცთუ ასწავლის თავის შვილს, არამედ ძუძუსაც არ აწოვებს, რის გამოც წამოჩიტებულ ყმაწვილს დედა უცხო ვინმედ მიჩინა და დედა- მძუძეს უფრო გულ-თბილად ეკვრის გულ-ბოყვი, ვიდრე ნამდილოს დე- დას. ახლანდელმა ქალმა ძველებურს დედობრივს იდეალს უღალატა, ძვე- ლებური ქალის მეოჯახობა უარ ჰყო.

ძველებურს ოჯახს თავისი საგვარ- ტომო ტრადიცია, თავისებური ლეთის მსახურება, თავის საოჯახო დღესას- წაული ჰქონდა. მს საოჯახო და სა- გვარტომო დღესასწაული და ლეთის მსახურება ხეობითი კავშირით აგ- როვებდა ერთმანეთთან ოჯახის შვი- ლებს. აწმყო ინდივიდობამ ქვესკნელს

რინა ხალხს სოფლის განჩინებაზედ და წარადგინა მასწრის უფროსთან დასამტკიცებლად. ეს განჩინება გარდაუცხიათ მეორედ გამოსაძიებლად ერთის ჩინოვნიკისათვის. დაიბარა კნიაზმა ერთ დღეს სოფელი საკუთარს სახლში. სამასამდე სული ხალხი მოგროვდა ეს კნიაზი სდგას სოფელზედ თითქმის ერთ ვერსტზედ მოშორებით. დაბანდა სასტუმროში მარტო; ერთი კაცი ზალაში დააყენა, მეორე დერეფანში, მესამე პალკონზედ, ხალხი კი იდგა სამოც საყენზედ მოშორებული სახლიდან, რადგანაც ყაყანი შეაწუხებდა. შახნადა თითო თითოს და დაჰკითხა, რატომ არ გინდათ შირალავი მოსამართლედა, რა დავიშავათო, რას ემდურითო და ბევრი სხვა ამომბრბიული დაროება მისცა. თითქმის ნახევარი მცხოვრებლებისა დაიყოლია ამ ტყბილი სიტყვებით და რომელიც უარზედ დადგნენ და სთქვეს—რაკი მოგწერეთ ხელი, რომ არ გინდა მოსამართლე, ეხლაც ვამბობთ—არ გინდაო. იმათ დაუწყო მამობრიულ დარიგებასთან ერთად მამობრიული კიცხვაც....

დილით საღამომდის სამასი კაცი იდგა ამ ბატონის კარებზედა; ორმოციოდე კაცი, რომელიც სცხოვრებენ ახალქალაქზედ შორს, სახელდობრივი მიქმის-ხეველები, მოვიდნენ დილით ადრე, რადგანაც სამუშაო დღე იყო—ჩქარა მოვრჩებით კითხვასო და ისევ ჩვენს საქმეს მივმართათო, მაგრამ ამოიყო ამათი იმედით. «ჩინოვნიკმა» უბანა, წადით და როცა სხვანი მოვიდნენ, თქვენც იმათთან მოდითო: ჩავიდა მზე და დაბრუნდა ხალხი სოფლისკენ. დაიწყეს ბასი, ყაყანი, ყვირილი ერთმანეთს აყვიდრიდნენ უსვინოდისოები ხართ, ჯერ ხელი მოაწერეთ, მერე უარი სთქვითო....

ამას წინა, იმავე ბატონს მასწრის უფროსმა მიანდო ორი ხილის გაკე-

თება სოფლის საქირობისათვის. ამანაც მოატინა ხუთასამდე ტივის ხე სოფელელებს. ხე მუქთად მარხნიანთ მისცეს და ოც-დაათ ურმამდე ფიხიც. მართი ხილი გააკეთა, სწორედ რომ კარგი, სოფლისათვის. მეორე ხილი გააკეთა იქ, სადაც მარტოს გაივლის. ეს ხილი კი არ არის, სამი ხე ერთი-ერთმანეთზე გადაბმული წიწვით, თავი და ბოლო უძვეს ოროლკონა ფიხზედ. დანარჩენი მასალა რამ ჩაყლაბა, თუ ქვეყანამ,—არ ვიცით...

ბინლამ დამეიწყდა: დღემი სამჯერ ზომავს სკოლის ეზოს ეს ბატონი; გამოუთან ვარი მებია, რომ ეს ეზო სკოლასაც ეყოფა და ეკლესიასაცაო....

აფხაზეთი, 5 აპრილს. წარსული წელი ფრად შესანიშნავი იყო აფხაზეთისათვის, ამიტომ რომ ადმინისტრაციული წესრიგების ცვლილებას ბედნიერება მოჰყვა. ძველის ადმინისტრაციის დროს ჩვენსთანა უბედურ და სწრაფად ადამიანს ვერ იპოვიდით. აქ არ იყო სამართალი, არ იყო მშვიდობისაობა, არ იყო გაჭირვებული გაკითხვა და ხელის მომართვა; არ იყო ის, რაც უნდა უფიქროსო. ეს სულ რისთვის? მკითხვით, მისთვის, ჩემო ბატონო, რომ მამინდელი ადმინისტრაციის დიდი მოხელენი ცხოვრებდნენ მხოლოდ თავისთვის...

ბოლოს ხალხს უბრძანეს იარაღის აყრა. ამ ბრძანებაში სულ სხვა საიდუმლო აზრი იმალება, მაგრამ დემოტომს არ მოასწრო თავის ბოროტ განზრახვის სისრულეში მოყვანას. ჩვენი ხალხი ესლა უფრო ჭკუაზე მოკიდა იმასაც ნახობს, რაც ძველად მას შეკითხვა უგუნურის მოხელეების წყალობით; ესლა ასე ადვილად გუდარკვინ შეცდენს. მართალია, ხალხში შინაურული ჩურჩული და მითქმა-მოთქმა აღძრება განკარგულებამ იარაღის აყრის თაობაზე, მაგრამ ამ დროს უცრად მომხანდა სოხუმში თავიდა დონდუ-

ლით, რომელზედაც ხშირად ამ გვარი წარწერა ამომიკითხავს:

ხმალო, სად დაუუდებულხარ? დრო არის იღესობადე, ტარმუჭადამა წკვამდის მტრის სისხლში იღებობადე.

ახლა ზემოხსენებულ ნივთებს ოჯახი სახლში აღარ აყენებს; მათ პატრონებად თავ-გადატყელებილი და მტერში ამოსვრილი არხელოვანები (ძველთა მეტყველნი) გახდნენ და მუზეუმის თაროებზედ დაალაგეს.

ძველს ოჯახში ქორწილი, ძეობა, ნათლობა, დაბადებისა და სახელწოდების დღეობანი ხადილისა და სხვა საოჯახო ღონისძიებების და შექცევის საბაბს იძლეოდნენ. აქ შეიყრებოდნენ მონათესავენი, მეზობელნი და მეგობარნი. საეკლესიო დღესასწაულები: შობა, ახალ წელიწადი, აღდგომა და სხვანი მუდამ ერთად აგროვებდა მონათესავეთა და მეგობართა. ახლანდელს ოჯახში ამ გვარ დღესასწაულებს თან-და-თან ეფუძნებათ ოჯახ-

კავ-კარსაკავი. მცხოვრებელმა სთხოვეს იარაღის აუყრულობა. თავდაცვადართო ნება, მხოლოდ იმ პირობით კი, რომ ბოროტად არ მისმარონ იარაღი.

მამინდელმა ჩვენმა ორმა დიდმა ბატონმა მწუხარეს თავლებით შეხედეს ერთმანეთს და, უმიხოდნენ ფერ-მსდალებს, ნაცრის-ფერად დაუდგნენ; ერთმანეთს ჩაჭრუწრულეს: ეს სრავი რომ გაიგოს მართლებამ, რომ გამატიკაში ამოგაკეთებენ თავსაო. ამ ამბის შემდეგ გაუიდა ცოტა ხანი და ჩვენი ბატონები ორთაგანი განსწორეს სოხუმის აკრ-მარეს. იგინი რომ გადმისწავნენ, ჩვენ ისევ იარაღში ვსხედვართ. ჩვენი ახალი მოხელენი ჯერ ჯერობით პატრონად იქცვიან და იქედან გაქვს—ამათი ამ გვარი მოქცევა დიდ ხანს გასტანს, რადგანაც ამ ბატონებს დიდი ხანია ვიცნობთ.

ამ დღეებში მთელი სოხუმის ოლქში გაისმა სამწუხარო ამბავი მცხოვრებთათვის. აი საქმე რაში მდგომარეობს: აქ ადგილობრივის მცხოვრებთათვის არის შემდგარი მამულის დამრეგული კომისია. ამ კომისიის თავმჯდომარედ აქნობამდის ირცხებოდა ბ. კედესკვი. ახლაც ერთ ძველად აქ ნამყოფს და ხალხისაგან მოძულეულს ბიძს უთხოვია მთავარ-სამართალმართლისათვის აფხაზეთში შეკამბ-საგნეთ კომისიის ხელმძღვანელად; მთავარ-სამართალმართლს, რასაკვირველია, არ დათანხმებულა ამ თხოვნაზე ადგილობრივის უფროსის უფითხავად. ჩვენც იმედი ვკაჭვს, ადგილობრივი უფროსი ხალხის სასარგებლოდ აზრს წარადგინს და ახლდენს მცხოვრებლებს იმ გველ-გაცას გამძვარობას.

გადამწერი.

სოხუმში.

სოფ. ხოვლე. (გორის მაზრაში), 12 აპრილს. წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოებისაგან, თანახმად ჩემი თხოვნისა, ამ წელიწადში მივიღე ხოვლეს სკოლის ბიბლიოთეკისათვის 40 ეკვმპლიარამდე ქართულ

ხური ქერქი და ჰხდებით ცხოველი სული. ამ დღესასწაულებში ოჯახის წევრნი ერთად აღარ ატარებენ დროს; ერთი კონცერტში მიდის, მეორე ბალში, მესამე სასეირნო ბალში, მეოთხე კოჭერესტორანში და სხვ.

ძველებურს სტუმართ-მოყვარეობას ხომ სრულიად ბოლო მოელო. მასპინძელი სტუმარს თავის ოჯახში, თავის ცოლ-შვილში აღარა სვამს. დღეს სასტუმროდ კოჭერესტორანი და ყაფანა შეიქმნა. ძველად სტუმარს მიიღებდნენ თავიანთ სადგურში, სადაც მას შეეძლო გაეცნო მასპინძლის კედელ-ყურე, ავი და კარგი, ზნე, ჩვეულება და ოჯახის წევრთა შორის დამოკიდებულება. ახლა სტუმარი მასპინძელს იქ შეხედება, სადაც მასპინძელიც სტუმარია.

დიდს, საზოგადო, საოჯახო დარბაზს და საერთო საძილო სადგურსაც ჰქონდა ცოტადენი მნიშვნელობა ოჯახის წევრთა დაკავშირებისათვის. ახლანდელმა არხიტექტურამ კი ინდივიდუურს გემოზე მოაწყო ოჯახთა

ენაზე სხვა-და-სხვა საკითხავი წიგნები. მეტად კარგი გაეღწა იქონიეს ამ წიგნებმა, როგორც სკოლის შეგირდებზე, აგრეთვე მათ სახელმწიფოებზე და მთელ სოფელზედაც. მე დაფუროვე ეს წიგნები ჩემს შავირდებს და ძლიერაც წახალისდნენ მათი კითხვით, ასე რომ მეორ-მესამე დღეს ყოველი მათგანი კარგად მიამბობდა წაკითხული წიგნის შინაარსს. მე ვადევნებდი თვალ-ყურს, თუ როგორ კითხულობდნენ ეს შეგირდები თავიანთ სახლში სკოლიდან წაღებულ წიგნებს და მქონდა შემთხვევა შემდეგი სასიამოვნო სურათის ნახვისა: ერთი ჩემი შეგირდი იჯდა დაფენილ გრძელ ტახტზე და თუნუქის უშუშო ლამპის სინათლეზე კითხულობდა «მზეთ უნახავ ქალს»; მას გარს შემოხვეოდნენ იმ ოჯახში მყოფნი დიდი თუ პატარა და ყველანი საამოვნებით უვადებდნენ ყურს მის კითხვას. ამ გვარად ელვიდობდათ იქ მყოფ წერაკითხვის უცოდინარ პირებს სწავლის ურვილი.

სკოლიდამ მიაქეთ საკითხავი წიგნები, შეგირდებს გარდა, ბევრს სხვა გლეხის ბიჭებსა და ქალებს; იმათგან წახალისებულმა ორმა-სამმა გლეხმა ერთ კვირა დღეს, წირვის შემდეგ, მითხრეს: კაი წიგნები გქონია სკოლაში და ჩვენც წავიკითხვოთ რაიმეო. მე, რასაკვირველია, დავთანხმე მათ, მაგრამ ეთხოვე კი, რომ სხვებსადაც გამოუცხადეთ და ყველას წავიკითხავთ-მეთქი. იმათაც გამოუცხადეს იქ მდგომ ხალხს—მასწავლებელი წიგნის წაკითხვას აპირებს სკოლაშიო. მართლაც, ყველამ იგრილა და ჩამომყვენ საყდრიდგან სკოლაში. მზაზე მიემატენ კიდევ სხვებიც და შეგროვდა სამოც-და-ათამდე მსმენელი. მე წაუკითხე მათ «დიმიტრი თავდადებული» ი. შავჭავჭავაძისა. დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ამ კითხვამ ყველა მსმენელზე, როგორც მოხუცებულზე, ვგრეთვე ახალგაზრდებზედაც.

სადგური. მთელი ოჯახის საერთო სადგური გაირღვა და დაარსდა კერძო ოთახები. მამას თავისი ოთახი აქვს, შვილს თავისი, ცოლიც ცალკე ცხოვრობს, ქმარი ცალკე, გაღია და გამდელი—უფრო შორის შორს არიან. შოველს მათგანს თავ-თავის სტუმარი ჰყავს; საუბედუროდ, ხშირად ცოლის სტუმარს ქმარი ვერ ცნობილობს და ქრმისას ცოლი, გაღიის ნაცნობი; ხომ მთელი ოჯახის უცნობია.

მგებ მკითხველმა იკითხოს, რეტავი, ამ ფელტონის ქვემოზე ხელის მომწერს რომელი ოჯახი მოსწონსო. სამართლიანი კითხვაა, მაგრამ ჩემგან ამ კითხვის პასუხად გარკვეულს პასუხს ვერას მიიღებს და ისევ თვითან განიცნოს, რა იყო კარგი ძველს ოჯახში და რა აქვს მოსაწონი ეხლანდელს. მე კი იქნება იმ ახარისა ვიყო რომ ორივე დემოტომი შეინახოს.

გატარა პატრიარხული ჩვეულებანი, რომელიც სულს უდგამდნენ ოჯახის წევრთა შორის სიმტკიცეს და სიხალღვეს: აღარ იწერება საოჯახო მატინე, მამა-პაპათა ცხოვრების მომაგონებელი ნივთები და მორთულობანი, წიგნები, იარაღები და სხვა. აღარ ამშვენებენ სახლთა კედელ-ყურს. წინედ ჩვენში ჩვეულებად იყო—პატარძალს რამე ძველი მამა-პაპათა დანაში უნდა მიჰყოლოდა მზითველში: წიგნი, ძეწკვი, თასი და ახარფეშა მზითვეის მომნათელედად ითვლებოდნენ. ხშირად ეს ძველი ნივთები სხვა-და-სხვა წარწერებით იყენენ შემკულნი:

«ესე თასია, სარმა ხასია, ბოაქუელი ჩვენი მუფე თამარსია,

და სხვა ამ გვარი წარწერები გართობდნენ ხოლმე ყოველს სტუმარს უცხო ოჯახში. სიმამრს ქებად მიანდა სიძის დასაჩუქრება თავის მამა-პაპათა სიმძლავრის და სიმამაცის მონაგარით: თოფით, დამბაჩით და ხმა-

ბევრი ხელსაზოცით ცრემლიან თვლებს იწმენდდნ კითხვის დროს; ერთმა გლემმა კულ-ამოსკენით ტორილი დაიწყო წაკითხულს შთაბეჭდილებით. მეორე კვირას მათის თხოვნითვე წავიკითხე «რადენიმე სურათი ყაჩაღის ცხოვრებიდან» იმავე ავტორისა. მას შემდეგ მოდიან ჩემთან ბევრი წიგნების მთხოვნელნი; ზოგი მთხოვს მოგვეყიდე, ზოგი გადასაწერად ითხოვს, მაგრამ მე იძულებული ვარ უარი უთხრა, რადგან გადასაწერად წაღებულს წიგნს მეტად აჭუპყიანებენ და სკვეთენ.

აქედან ცხადად სჩანს, თუ რამდენად სასარგებლოა ხალხის განათლებისათვის სკოლების ბიბლიოთეკაში სახალხო საკითხავი წიგნების ქონება. ამიტომ ვისურვებ, რომ ყოველს სასოფლო სკოლას ესეთი წიგნები მოეპოვებინოს.

საფ. ზოვლის სკოლის მასწავლებელი ისიდორე ჭიჭინაძე.

სტალიკრაპევი

(«ჩრდილოეთის სააგენტოსია».)

11 აპრილს.

პეტერბურგი. დიდის მთავრის კონსტანტინე კონსტანტინეს-ძის და საქსენ-ალტენბურგის პრინცესა ელისაბედის დაქორწინება იქნება აღსრულებული მართადადებული ეკლესიის წესზე საზამთრო სასახლის სობოროში პეტერბურგის უმაღლესი სამღვდლოებისაგან; ხოლო ევანგელო-ლიუტერანური ეკლესიის წესით კი იქნება აღსრულებული სასახლის ალექსანდრეს დარბაზში პეტერბურგის წმ. პეტრეს ეკლესიის პასტორისაგან.

ახალი მეშვიდე ხუთ-სარგებლიანი სესხის 15 მილიონი გირვანქა სტერლინგადამ. რუსეთში სახემწიფო ბანკში ხელის-მოსაწერად მომზადებული იქნება სამშაბათს, 17 აპრილს, 5 მილიონი გირვანქა სტერლინგისა 90¹/₄% კურსით, ობლიგაციები იქნებიან 50, 100, 500 და 1000 გირვ. 1 მაისის და 1 ნოემბრის კუპონებით. ხელის-მოწერის დროს უნდა შეიტანონ 5% და დანარჩენი ამ ნაირად: 30 აპრილს 15%, 2 ივლისს, 1 სექტემბერს და 20 ოქტომბერს 15%; ყოველს ამ დანიშნულს დროს, 15 ნოემბერს 12¹/₂% და 15 დეკემბერს 12³/₄% ობლიგაციების სრული შესყიდვაც შეიძლება. 30 აპრილიდან დაწყებული შესატანი ფული მიიღება სახელმწიფო ბანკისაგან, ფასები კრედიტის ბილეთებით იმ კურსზე, რომელიც ღონდონშია. ხელის-მოწერა იქნება მხოლოდ ერთს დღეს—17 აპრილს.

ბაძმ. კასპიის იქითა მხარეში, 50 ვერსზედ სტანცია ბილი-

იშემიდამ, იზოვეს გოგირდის მადანი, წმინდა გოგირდი არის 40%

პორტ-საილი. არაბების უბანი პორტ-საიდისა ნახევარი სულ გადიწო. 4000 კაცი დარჩა უბინაოდ.

14 აპრილს.

პეტერბურგი. უმაღლესად ებძანა მინისტრს, გამოიკვეს ობლიგაციები რუსეთის რკინის გზებისა, რათა ამით გადენადოს სახელმწიფო ხაზინას რკინის გზებზე დახარჯული ფული და გაკეთდეს სახელმწიფოსათვის აუცილებლად. საჭირო რკინის გზები. გამოკვეთილი ობლიგაციებიდან ციმბირის რკინის გზას უნდა მოხმარდეს 3.488.372 მან., სამხრეთ-დასავლეთის რკინის გზებს 1.402.326 მან., და სხვ. ობლიგაციები უნდა გადახდიდნ იქმნენ 81 წლის განმავლობაში 19 აპრილიდან მომავალი წლისა. ობლიგაციები სამუდამოდ თავისუფალნი იქნებიან ყოველ ვარ ვარდასახლისაგან.

მინისტრთა კომიტეტი განიხილავს 17 აპრილს იმ საქმეს, რომ სახელმწიფო სამსახურში მყოფ პირთ არა ჰქონდეთ ნება გერძო ადგილის დაჭერისა.

შემუშავებულია წესები, რომლის ძალითაც ხელოვნებთან მყოფ შეგირდების მდგომარეობა გაუმჯობესდება. ეს წესები მომავლის წლიდან იმოქმედებენ.

პარნა. ავსტრიის მეგვიდრე პრინცი მეუღლითურთ აქ მოვიდნ 12 აპრილს სადამოს და მეორე დღეს მთავარ ალექსანდრესთან და ბუღგარიის მინისტრებთან ერთად რუმუკში წავიდნ. ვარნაში დიდის ამბით მიეგებენ.

ბუხარესტი. წუნელის აქ მოვიდა ავსტრიის მეგვიდრე პრინცი მეუღლითურთ და ხალხმა აღტაცებით მიიღო მეფე-დედოფალი რუმინისა კომანში მიეგებენ.

შანხაი. იუნანის ვიცე-იმპერატორისა და პრინცის კუნგის სიკვდილის ამბავი ტყუილი სდგება. ჩინეთის მთავრობამ ჭეშუმში მოსული ჰქონა ცუდების ადმირალი დევისესი მეგობრულად მიიღო.

ბანსხალეანი

უმაღლესად იმპერატორისა თამადა-აზნაურთა სააღმოსა-მშლო ბანძისა აცნობებს ბ. წვერთ-დამფუძნებელთ და მსენებელთა, რომ 1884 წლის 6 მაისისათვის არწოუნის შენობაში დანიშნულია საზოგადო ყრილობა, რომელზედაც ბ. წვერთ მოხსენდებათ გასასინჯად და დასამტკიცებლად და-

დგენილობანი შესახებ შემდეგ საგნებისა.

1) მოხსენდებათ ანგარიში შესახებ ბანკის მოქმედებისა საანგარიშო 1883 წელს.

2) შილობამ უნდა უჩვენოს ის საზოგადოდ სასარგებლო საქმეობანი, რომელთაც უნდა მოხმარდეს საანგარიშო 1883 წლის შემოსავლიდან გადადებული 22,426 მანათი და 19 კოპ.

3) მოხსენდებათ სმეტა ბანკის მართველობისათვის 1884 წლისთვის საქირო. გასაღლისა.

4) უნდა გაისინჯოს მოხსენება სარევიზიო კომისიისა. ეს კომისია ამოჩეულია დადგენილობისამებრ თბილისის თავად-აზნაურთა საადგილ-მამული ბანკის დამფუძნებელ წვერთა ჩვეულებრივი ყრილობისა, რომელიც მოხდა 1883 წლის 1 და 3 მაისს. ამ კომისიას უნდა განეხილა მთელი საქმის წარმოება, ყველა ანგარიშები და ოპერაციის მსვლელობა ბანკისა მისი რვა წლის არსებობის დროს, და კიდევ სხვა საგნები, ჩამოთვლილნი ხსენებული საზოგადო ყრილობის დადგენილობებში.

5) უნდა ამოირჩიონ შეიდი წვერი ზედამხედველი კომიტეტისა ნაცვლად: თ. ი. ა. ანდრონიკოვისა, თ. ბ. ი. თარხანოვისა, თ. ბ. მ. თუმანოვისა, ლ. ა. მ. ლოლოვისა, თ. ღ. ზ. ბარათოვისა, თ. რ. შ. შიხთაისა და ღ. ზ. შიფაინისა, რომლებიც გადიან თავიანთ თხოვნისამებრ.

6) უნდა ამოირჩიონ გამგეობის ერთი წვერი ნაცვლად თ. ა. ზ. ჩოლაყაშვილისა, რომელიც გადის რიგისამებრ, და კიდევ ორი წვერი დამფუძნებელი კომისიისა ნაცვლად: თ. ბ. ი. რატიშვილისა და თ. რ. ა. ჩოლაყაშვილისა, რომელნიც გადიან; უნდა ამოირჩიონ ეგრეთვე მათი კანდიდატებიც.

თამაჯდომარე ზედამხედველი კომიტეტისა თ. ი. ანდრონიკოვი.

(6—3)

«მართალთა-ყოლის წმინდების-ვის ბაპაპრეცელაქალი საზოგადოებისა მმართველობა სთხოვს სასოგადოების დამფუძნებელთა და ნამდვილ წვერთ წარმოკ საზონ ხვედრი საწვერო ფული წარსულის 1883 წლისა პირველთ 20 მან. და მეორეთ — ექვსი მანათი ან საზოგადოების სახინაღარის ბნ-გ. დ. ქართველიძვილის სახელობაზე (Михайловская улица, собственный домъ), ან საზოგადოებისავე სამწვეროში (Симонсовская улица, за 1-ю Классическую Гимназію, под редакцією газ. «Дრობა»). (10—9)

„აპერიკანა“

საცვლების გასარცხი იარაღი. ამ იარაღის საშუალებით გარცხილი საცვლები ბუკრსანს ინახება, რადგანაც ტილო ტილოზე არ ეხსუნება, რისგანაც ჩვეულებრივი რცხით გამოხადებული საცვლები წყალდება და ივლია სოფო. ერთი ამარცხით საცვლები სუფთავდება და ამისთვისაც ცოტა საზონი და შეშა უნდება. მუშაობა მეტად საადვილო და საჩქაროა, ისე რომ სამწვერო ნაქუბი მრეცხელები უნდება. იარაღი არ არის რთული და ძალიან მკვიდრია. ერთნაირად სასარგებლოა როგორც პატარა და დიდ ოჯახობაში, ისე სარცხის ქარხნებში. დაჩუბება დაწვრილებითი. იწყვენ ბუკრებს. იარაღის გაგზავნით ფასი 5 მან. ადრესი: რუსულ დამწვეროს საზოგადოების ბუკრს, ვ. შლეპენზონს, სიმჭერბოლოში.

თბილისში ამ იარაღის შეგება შეიძლება შავრდოვის სააგენტოში. (3—3)

ინგლისის მალაზიაში

თინს - ანოპუანი

ამარცხს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კაპ.

(100—16)

ბაპ - მასტური

აქვე ისუდება ქინის ზომადს თმების გასამარცხებლად. ფასი 1 მან. სწორტუბი თავის ტვივილის მისასხობლად, ტუალეტის საზონი, დუხები და სხვ.

საკლობუსო კალმები

რომლებითაც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთო ქაღალდი. ერთადერთი სააგენტო—ინგლისის მალაზია. აქვე აუარებული სხვა-და-სხვა გვარის კალმები, ყოველს „ხელისათვის“—25% იაფად, ვინემ სხვაგან. აქვე: მელანი, ქაღალდი, განკურტები, რეკულები, ლაქი, კარხნაში, პუნალი, კალმები, ბუმაყნიკები, შორტ-სივარები, ალბომები, რამკები, მაკრატლები, სამართებლები, სანთელი, საღესი, ცარაშეები ჭურჭლების საწმედად (ბორაგსი), თეთრეულისათვის, პატარა ხაღები აიტაკისათვის კლიონგები, ტანტები, სავარძლები, სარკები, სავარცხლები, ბუნძენნი, ზარები, ზინოკლები რეკუტები, გატარპასები, მზის-სათუბი, კომპასები, ტერმომეტრები, მქვები, ნემსები, მაგნატები, სვისტოები, ზომიჩი, ქამრები, სარტყლები. საყუდური, შრობები, საპრობები, კრანები, ფილტრები, შროტები, თავის. ტანისამოსის, ცხენის და პატენტის მკანტოშები, გრავები, საექიმო ქაღალდი გატერ-გლოზესისათვის და სხვ. ა სხვ.

პატაშვი—20 ა.

(100—75)